

Een paar planken over het water van de chaos

Zondag 20 maart 2020, Christus Triumfatorkerk

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Exodus 14: 5-22

Komen

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied: 'Licht dat ons aanstoot in de morgen' (Lied 601: 1- 2)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 84: 1 en 2
- Kyrië - Dat moet (Richard Kemper)

Mag je nog genieten
Van de volle zon
Als niet zo heel veel verder
Mensen levens achterlieten
Huizen, scholen, pleinen –
Waar hun liefde ooit begon

Mag je kijken naar je kind
Die op pad gaat naar het strand
Een bijbaan wacht op hem
Als jongens net zo oud
Zich in dezelfde nacht
Vol overgave storten
In strijden voor hun land

Mag je camelia's zien bloeien
Je verbazen hoe dat felle rood
Na dorre kou komt bovendrijven
Er is leven, er is leven na de dood

Mag je lachen om een koe
Die huppelt, hapt naar frisse lucht
Als kilometers verder Kinderen huppelen
Op hun reddeloze vlucht

Mag je zingen over lente
Als mannen schreeuwen over haat
Mag je zoeken naar een kus
Als alles steen voor steen
Steeds kapotter gaat

Mag je nog genieten
Of sla je de plank mis
Als al het mooie verderop
Juist ver te zoeken is

Als er zoveel verdriet
En niets er meer toe doet

Dan *mag* genieten niet
Dan is het iets
Dat moet

- Lied: 'Aan U behoort, o Heer der heren' (Lied 978: 2 en 4)

Woord

- Met de kinderen

Gebed

Gesprek/verhaal: Bij de kijktafel

Lied met de kinderen: via de beamer: [Hoe kwam Mozes door de Rode Zee](#)

- Schriftlezing: Exodus 14: 5-22
- Lied: "k Stel mijn vertrouwen' (Hemelhoog 338)
- Preek

Tja: "Het water spleet, en zo konden de Israëlieten dwars door de zee gaan."

En kijk dan eens naar deze foto.

Je ziet een verwoeste brug buiten Kiev.

Mensen proberen de rivier over te steken. De chaos, de angst, de oorlogsdreiging – het spat van het plaatje af. Mensen zoeken over de rivier een veilig heenkomen.

Door het water van nood en dood. Door het water van de chaos op zoek naar een veilig heenkomen. Op zoek naar een betere plek. Waarheen? Ze weten het niet.

Veel van de corridors leiden naar door Rusland

bezet gebied, of naar Rusland zelf, of Wit-Rusland. Plaatsen waar deze Oekraïners niet willen zijn. Maar heb je keus als je woning in puin geschoten is en je vreest voor je leven.

Dit plaatje toont het beeld van zoveel plaatsen in Oekraïne.

Vele weten de weg te vinden van Kiev via Lviv, naar Polen en verder. Ook naar ons land.

Anderen proberen al weken tevergeefs de uitzichtloze situatie te ontvluchten in Marioepol en Charkov. Vooral in Marioepol is de situatie inmiddels verschrikkelijk. Steeds weer mislukt het staakt het vuren, steeds weer mislukt de vlucht. Steeds weer moeten de vluchtelingen terug, onduidelijk wie er nu weer begint met schieten. Of ze redden het wel en staan ze met hun weinige bezittingen in het niemandsland van een oorlogstoneel in Oost-Oekraïne.

Zo angstig, zo dreigend moet het ook zijn geweest voor de Israëlieten.

Tussen twee vuren.

In het holst van de nacht zaten ze bepakt en bezakt te wachten op het juiste moment om Egypte te ontvluchten. En het wás gekomen - het teken. Ze móchten gaan. Ze moesten gaan. De Egyptenaren waren opeens heel even bang van de Israëlieten geworden. Alle eerstgeborenen van het Egyptische volk en zelfs van hun vee was in die nacht overleden. En nu werden ze het land uitgegooid, dat vreemde volkje van slaven, met hun vreemde gewoonten en hun vreemde godsdienst.

En ze trokken weg – verbaasd, verdwaasd, half slaperig en nauwelijks nog bewust wat hen overkwam. Murw.

Ze konden het niet geloven dat ze Egypte uit mochten, dat ze vrij zouden zijn, dat voor zichzelf mochten werken en niet meer uitgebuit en misbruikt zouden worden. Vrijheid – ze hadden geen idee wat dat woord betekende.

Zouden de Egyptenaren ze echt laten gaan?

Die vraag was terecht – en de angst dat het toch nog mis zou kunnen gaan was terecht, de oorlog begint weer. Het duurt maar heel even dat de Farao van zijn slavenvolk af wil. De farao is hardleers. De farao kan niet buiten zijn eigen systeem denken. Hij zit vast in zijn eigen denkraam. Hij creëert zijn eigen universum, zijn eigen waarheid. Hij gelooft in zijn eigen nepnieuws.

Al snel denkt hij verschrikt: “Zonder slaven stort mijn systeem in elkaar – dat ik kan toch niet laten gebeuren? Hoe heb ik die Israëlieten ooit weg kunnen laten gaan. Zonder hen valt mijn machtsimperium om.

We moeten dit direct stoppen!

Zadel je paarden. Pak je wapens op, We gaan er achteraan!”

En zo gebeurt.

Het ligt voor de hand het handelen van de farao te vergelijken met het handelen van Vladimir Putin deze dagen,.

Ook hij zit vast in zijn eigen systeem. Ook hij heeft een eigen werkelijkheid geschapen. Waar hij blijkbaar zelf steeds meer in gaat geloven, of als dat niet zo is, dan zit hij er zo ver in dat hij er niet meer uit terug kan. Als je zo hoog inzet met je eisen, met zulke harde woorden. Als je ook binnenslands zo hard moet optreden om jouw waarheid overeind te houden. Dan is er maar een weg: de vlucht naar voren. De weg van escaleren. De weg van je macht gebruiken en desnoods ten koste van onschuldige burgers toch nog je doelen bereiken. Al kost dat bombardementen op flats, scholen, ziekenhuizen, een theater vol met moeders en kinderen.

Is er nog een weg terug, of stormt Putin met zijn zeshonderd beste strijdswagens, en alle andere stuk voor stuk bewapende officieren zijn ondergang tegemoet?

En ten koste van wie en wat?

De toekomst zal het leren.

In Het Exodusverhaal wordt de macht van Egypte grootst geschilderd. De legermacht van Egypte is indrukwekkend, al die paarden, al die strijdswagens – het zijn de tanks van de oudheid, al die ruiters. Angstaanjagend is. En ook de Israëlieten krijgen al snel spijt.

“Waren er soms in Egypte geen graven, dat u ons hebt meegenomen om in de woestijn te sterven? Hoe kon u ons dit aandoen! Waarom hebt u ons uit Egypte weggehaald?” Het volk wordt heen en weer geslingerd tussen macht en tegenmacht. Ze zijn net wonderbaarlijk bevrijd uit 400 jaar slavernij. De God van Israël heeft grootse dingen gedaan om hen vrij te maken vrij van het juk van de farao. En ze zien Gods aanwezigheid. Overdag in een wolk en ‘s nachts in een vuurkolom.

Het volk van Israël vertelt ons zo van de oerervaring van het geloof. Aan de ene kant ervaren we en zien we de tekenen van bevrijding en weten we van God aanwezigheid en tegelijkertijd krimpt ons hart ineen en slaat de twijfel toe als het spannend wordt. Als er obstakels op onze weg verschijnen.

Ze worden uitvoerig geschilderd in dit verhaal: de tegenmachten, zeker. Maar Mozes zet er wel iets tegenover: ‘Wees niet bang, zegt hij, wacht rustig af. Jullie zullen de bevrijding van God vandaag zien, en de Egyptenaren die je daar nu ziet, zul je hierna nooit meer terugzien.”

Het is de brute macht van de machthebbers tegenover de God van Israël JHWH die in de bres springt voor mensen die met de schamele bezittingen die ze kunnen dragen over de smalle planken van een snelstromende rivier. Die het geweld en het gevaar ontvluchten in de hoop op veiligheid, In de hoop op een nieuw bestaan.

Veertien hoofdstukken lang duurde het gevecht tussen de Farao als vertegenwoordiger van alles dat Gods goede schepping kapot wil maken ter meerdere eer en glorie van zichzelf en de God van Israël, de schepper van Hemel en Aarde die bescherming biedt aan de weduwe en de wees. En nu, nu wordt er definitief scheiding aan gebracht tussen die twee. Ook daarom moet deze route wel genomen worden, want het water, het water brengt de scheiding aan. De Farao en zijn systeem - ze storten de wereld in een chaos en dus kan er niets anders met hen gebeuren

dan dat ze omkomen in de chaosmacht die het water is. En de Here God, de God van Israël? Het is juist zijn heilige missie om orde in de chaos te scheppen zodat er leven mogelijk is, en daarom kan dat onooglijke volkje van armoedzaaier strompelend en twijfelend en klagend in veiligheid komen, omdat God voor even de chaos als een muur van water opzij houdt, om ze een doortocht naar het leven te bieden. De wind die opsteekt – het is Gods adem die leven geeft. Dat is wat er gebeurt in dit verhaal. Het is een oerverhaal. Het is het verhaal van het leven. Leven tegen de klippen op.

Dat leven is nu begonnen. Als een zoektocht naar de betekenis van vrijheid in de woestijn van je leven. En dat leven valt nog steeds niet mee hoor. Nog vaak zullen de Israëlieten verzuchten: Had ons in maar in Egypte gelaten. En dat was niet vanuit een soort behoudzucht, een hang naar vroeger, omdat vroeger alles beter was. Het is ook omdat in alle onderdrukking en beperking in Egypte het leven daar ook overzichtelijk was. Als iemand anders de beslissingen voor je neemt, hoeft je zelf niet na te denken. En dat moet het volk nu wel. Want hoe gaat dat eigenlijk samen leven? Hoe werkt dat vrijheid? Hoe kunnen we geloven als we steeds moeten bedenken en ervaren wie God is en hoe hij er voor ons is?

Ze lopen over de woestijnweg.

De weg die niet eens bestaat en die ze zelf moeten ontdekken.

Het is de weg door het leven.

Wij lopen op diezelfde woestijnweg. Pratend, zingend, zoekend, rustend. Soms blij, soms bang.

En je ontdekt op die weg dat je de farao nog steeds bij je draagt. Als jij je macht wilt laten gelden om je zin te krijgen.

Egypte is nooit ver weg.

Zo ook de mensen in Oekraïne en de mensen in Rusland.

Egypte is nooit ver weg.

De vluchtelingen uit de steden: ze zijn praten, zingend, zoekend, rustend en biddend op weg.

En die moedige mensen in de Russische steden die hun stem voor vrede laten horen: Ze zijn praten, zingend, zoekend en biddend op weg.

Wat kunnen wij dan anders dan ze tegemoet gaan: pratend, zingend, biddend. Soms blij, soms bang. En elkaar vertellen waar Egypte ons nog in de weg zit als we dreigen met wapens of de vrijheid van een ander beperken voor ons eigen gewin of ego.

En elkaar ook op die andere dingen wijzen, zwevend op de adem van God.

Van Taxichauffeurs die 6000 kilometer rijden om vluchtelingen op te halen. Van een president is die voor zijn troepen uitloopt en vanuit de schuilkeiders zijn volk inspireert en hoop geeft en zoekt naar een uitweg uit het geweld.

De weg door de woestijn – je moet hem zelf zoeken, maken misschien.

Een paar planken over het water van de chaos.

Maar als we hem samen gaan. Pratend, zingend, zoekend, rustend en biddend, als we die weg samen met God gaan, dan leidt hij naar het beloofde Land. Daar ben ik van overtuigd.

Amen.

- Muzikaal intermezzo

Antwoord

- Lied: 'Ik zal er zijn (Hoe wonderlijk mooi)' (Hemelhoog 460)
- Overlijdensafkondiging
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte – tijdens de collecte zingen we: 'Abba, Vader, U alleen (Lied 886)

Gaan

- Slotlied: 'Ga met God en Hij zal met je zijn'(Lied 416)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"